7.	Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети томонидан ишлаб чиқилган. ЎзМУ Кенгашининг 2021 йил “25” 08 даги 1 –сон баённомаси билан тасдиқланган.
8.	**Фан/модуль учун масъуллар:** Н.Х.Бекмуродов - ЎзМУ, “Минтақавий иқтисодиёт ва менежмент” кафедраси доценти в.б. иқтисод фанлари номзоди
9.	**Тақризчилар:** Л.С. Зиядуллаева - ТДШУ, “Шарқ мамлакатлари иқтисодиёти” кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди, доцент (турдош ОТМ) П.З. Хошимов - ЎзМУ, “Иқтисодиёт назарияси” кафедраси доценти, иқтисод фанлари номзоди, доцент (турдош ОТМ).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”
ЎзМУ ректори
______ И.Маджидов

202_1_ йил “25” 08

“ИНСОН РЕСУРСЛАРИНИ БОШҚАРИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ” ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси: 400 000 – Бизнес, бошқарув ва ҳуқуқ

Таълим соҳаси: 410 000 – Бизнес ва бошқарув

Таълим йўналиши: 70411401 – Инсон ресурсларини бошқариш

Фан/модуль коди MMIN1305	Ўқув йили 2021-2022	Семестр 1	ECTS - Кредитлар 5
Фан/модуль тури Мажбурий	Таълим тили Ўзбек/рус		Ҳафтадаги дарс соатлари 4

	Фаннинг номи	Аудитория машғулотлари (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат)
1.	Инсон ресурсларини бошқаришнинг замонавий технологиялари	60	90	150

2. **I. Фаннинг мазмуни**

Фанни ўқитишдан мақсад- магистрантларда инсон ресурсларини бошқариш соҳасида бир қатор назарий қоидалар, услубий ва амалий ишланмалар тақдим этиш, уларнинг самарали қарорларни қабул қилиш кўникмаларини шакллантиришдан иборат. Шунингдек, инсон ресурсларини бошқаришнинг замонавий технологиялари асосларини назарий жиҳатдан пухта ўзлаштиришлари ва амалиётга қўллай оладиган даражадаги билим ва кўникмалар ҳосил қилишдан иборат.

Фанннинг вазифаси-замонавий шароитларда инсон ресурсларини бошқариш замонавий техлогиялари назарий асослари ва амалий жиҳатлари: ишга қабул қилиш стратегиясини шакллантириш, типологияларни таҳлил қилиш ва номзодларни бўш лавозимларга интервю бериш усуллари, янги ходимлар учун мослашув дастурини ишлаб чиқиш ва мураббийлик тизимини жорий этиш, ходимларни баҳолаш тартибини аниқлаш, кадрлар тайёрлаш ва ривожлантириш жараёнини амалга ошириш, компания ходимлари учун мотивация ва рағбатлантириш тизими технологияларини ўзлаштиришни таъминлашга қаратилган.

II. Асосий назарий қисм (маърузa машғулотлари)

II.I. Фан таркибига қуйидаги мавзулар киради:

1-мавзу. Инсон ресурсларини бошқаришнинг замонавий тушунчалари. Инсон ресурсларини бошқариш тушунчаси ва моҳияти. Инсон ресурсларини бошқариш тушунчаларининг эволюцияси. Глобаллашув шароитида инсон ресурсларини бошқариш хусусиятлари.

2-мавзу. Ташкилотнинг ички муҳити. "Ходимларни бошқариш" ва "инсон ресурсларини бошқариш" тушунчалари ўртасидаги муносабатлар. Ходимларни бошқариш назарияси ва амалиётини ишлаб чиқиш. Шахс типологияси оқибатида ходимларни бошқариш муаммолари.

3-мавзу. Ташкилотда инсон ресурсларини бошқариш. Инсон ресурсларини бошқариш функциялари. Инсон ресурсларини бошқариш технологиясини ўтказиш. Меҳнат ресурсларига бўлган эҳтиёжни

режалаштириш. Ходимларни ишга қабул қилиш. Кадрларни танлаш. Мотивация ва ходимларни бошқариш. Иш ҳақи ва нафақаларни аниқлаш. Жамоада касбга йўналтириш ва мослаштириш. Кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш. Тайёрлаш ва малакасини ошириш. Ходимлар фаолиятини баҳолаш. Инсон ресурсларини холисона баҳолаш муаммолари. Рағбатлантириш, ишдан бўшатиш. Жамоадаги зиддиятлар. Бошқарув таълими.

4-мавзу. Инсон ресурсларини бошқариш. Тизим ва технология. Инсон ресурсларини бошқариш методикаси. Тизим ва инсон ресурсларини бошқариш. Инсон ресурсларини бошқариш технологияси ва уни такомиллаштириш йўллари.

5-мавзу. Инсон ресурсларини бошқариш усуллари ва услублари. Бошқарув усуллари ҳақида умумий тушунча. Маъмурий (ташкилий ва маъмурий) бошқарув усуллари. Иқтисодий бошқарув усуллари. Ижтимоий-психологик бошқарув усуллари. Бошқарув услуби. Куч ва етакчилик. Кадрлар билан ишлаш босқичларининг физиологик хусусиятлари. Ходимларни бошқаришнинг шахсий-йўналтирилган усуллари.

6-мавзу. Инсон ресурсларини бошқариш функциялари. Менежмент функциялари ҳақида умумий фикр. Инсон ресурсларини бошқариш тизимида режалаштириш ва прогнозлаш. Ташкил этиш. Назорат қилиш. Мотивация. Бошқарув қарорлари. Мулоқотни мувофиқлаштириш.

7-мавзу. Корхонанинг кадрлар хавфсизлиги. Ташкилотда ички назорат бўлимларининг жорий тузилиши. Потенциал хавф, хавф гуруҳлари. Корхона хавфсизлиги соҳасидаги таваккалчилик гуруҳларининг салбий таъсирларини олдини олиш бўйича асосий чора-тадбирлар. Ходимларнинг садоқати ва ишончлилиги.

8-мавзу. Инсон ресурсларини бошқаришда консалтинг натижаларини баҳолаш. Инсон ресурсларини бошқаришда консалтинг соҳалари. Маслаҳат хизматлари самарадорлиги ва сифати. Инсон ресурсларини бошқариш самарадорлигини баҳолаш. Инсон ресурсларини бошқариш тизимидаги замонавий муаммолар.

9-мавзу. Ишбилармонлик фаолиятини режалаштириш ва ривожлантириш. Мансаб тушунчаси. Профессионал ва ички мартаба. Менежер карьерасининг босқичлари. Профессионал мартаба. Танлаш, режалаштириш, ва бир мартаба ривожлантириш. Мансабни бошқариш. Хизмат кўрсатишни бошқариш ва ходимларни касбий рағбатлантириш. Кадрлар захираси билан ишлаш. Менежер карьераси ва эҳтиёжлари босқичлари. Мансабни ривожлантириш муаммолари.

10-мавзу. Бошқарувда ходимлар хулқ-атворини бошқариш. Ходимлар қаршилиги шакллари. Ташкилий ислоҳотларга ходимлар чидамлилигини камайтириш методлари. Ходимлар қаршилигини камайтириш бўйича амаллар кетма-кетлиги вариантлари. Ислоҳотлар вақтида ходимлар хулқ-атворини бошқариш усуллари (мажбурий ва

адаптив усуллар, қаршиликларни бошқариш усули, инкирозли бошқарув усули). Усулларни таққослаш. Таҳлил алгоритми. Ислоҳот давомида ходимлар хулқ-атворини бошқариш усуллари.

11-мавзу. Бошқарув жамоаларини шакллантириш. Бошқарув услублари. Бошқарув жамоаларини шакллантириш тамойиллари. Буйруқлар турлари. Жамоаларнинг вужудга келиш омиллари. Жамоанинг ривожланиш босқичлари. Жамоада асосий роллар. Функционал ва жараён командаларининг қурилиши. Уларни шакллантиришга ёндашувлар. Бошқарув жамоаларининг самарадорлиги. Бўлинмалар, хизматлар, ташкилотларда жамоаларни шакллантириш.

12-мавзу. Инсон ресурсларини бошқаришнинг ташкилий асослари. Низоли ва низоли вазиятларнинг асосий турлари. Можаро сабаб. Низоли вазиятларни бартараф этишнинг турли усуллари. Иш ҳаётининг сифатини яхшилаш. Кадрлар, инсон ресурсларини бошқариш тизимининг техник ва ҳуқуқий таъминоти.

13-мавзу. Персонални бошқариш хизматлари ходимларининг ихтисослашуви. Персонални бошқариш хизматлари ходимларининг функционал меҳнат тақсимоти. Инсон ресурсларини бошқариш хизматлари фаолиятини баҳолаш. Қўл остидагиларнинг хатти-ҳаракати. Қўл остидагиларнинг мотивацион салоҳиятини ошириш. Меҳнат интизоми. Қўл остидагиларнинг муаммоларини ечиш. Интизомий тартиб-қоидалар.

14-мавзу. Истиқболда инсон ресурсларини бошқариш. Истиқболда инсон ресурсларини бошқаришнинг назарий асослари. Инсон ресурсларини бошқаришни такомиллаштириш йўллари. Келажакда ташкилотларда инсон ресурсларини бошқариш имкониятлари.

15-мавзу. Инсон ресурсларини бошқаришнинг хорижий мамлакатлар тажрибаси. Инсон ресурслари менежментининг асосий тамойиллари. АҚШ корпорацияларида инсон ресурслари хизмати фаолиятини ташкил этиш. Японияда инсон ресурслари тайёрлаш тизимининг хусусиятлари. Таълим муассасалари тизими ва фирма ичида ўқитиш тизими. Малака ошириш тизимининг таркибий тузилиши. Инсон ресурсларини бошқаришнинг Ғарбий моделлари (АҚШ ва Европа). Инсон ресурслари менежментини ривожлантиришнинг Осиё модели (Япония).

III. Амалий машғулотлари буйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади:

1. Инсон ресурсларини бошқаришнинг замонавий тушунчалари.
2. Ташкилотнинг ички муҳити.
3. Ташкилотда инсон ресурсларини бошқариш.
4. Инсон ресурсларини бошқариш. Тизим ва технология.
5. Инсон ресурсларини бошқариш усуллари ва услублари.
6. Инсон ресурсларини бошқариш функциялари.

7. Корхонанинг кадрлар хавфсизлиги.
8. Инсон ресурсларини бошқаришда консалтинг натижаларини баҳолаш.
9. Ишбилармонлик фаолиятини режалаштириш ва ривожлантириш.
10. Бошқарувда ходимлар хулқ-атворини бошқариш.
11. Бошқарув жамоаларини шакллантириш.
12. Инсон ресурсларини бошқаришнинг ташкилий асослари.
13. Персонални бошқариш хизматлари ходимларининг ихтисослашуви.
14. Истиқболда инсон ресурсларини бошқариш.
15. Инсон ресурсларини бошқаришнинг хорижий мамлакатлар тажрибаси.

Амалий машғулотлар мультимедиа курулмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир профессор-ўқитувчи томонидан ўтказилиши зарур. Машғулотлар фаол ва интерфактив усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофик.

IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1. Инсон ресурсларини бошқаришнинг асосий назарий тушунчалари.
2. Инсон ресурсларини бошқаришни ўрганишнинг зарурати.
3. Инсон ресурсларини бошқаришнинг замонавий технологиялари.
4. Инсон ресурсларини бошқаришни такомиллаштириш йўллари.
5. Корхона ва ташкилотларда инсон ресурсларини ижтимоий муҳофаза қилиш тизими.

Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича магистрлар илмий изланишлари орқали бажариши ҳамда мавжуд муаммоларга назарий ечимларини таклиф этиши тавсия этилади.

3. **V Фан ўқитилишининг натижалари (шаклланадиган компетенциялар)**

Фанни ўзлаштириш натижасида магистрлар:

– инсон ресурсларини бошқаришнинг назарий асослари;

– инсон ресурсларини бошқариш концепциясининг шаклланиши ва ривожланиши;

- ташкилотнинг инсон ресурсларига бўлган эҳтиёжини аниқлаш;

- ходимларни рағбатлантириш ва мотивациялаш усуллари;

– иш жойида ходимларни касбий мотивлаштиришнинг шаклланиш тизимлари;

– ташкилотда инсон ресурсларидан фойдаланишни ташкилий бошқариш;

- инсон ресурсларини бошқариш жараёнларини таҳлил қилишда иқтисодий моделларни қўллаш; инсон ресурсларини бошқариш кўрсаткичларини таҳлил қилиш; инсон ресурсларини ривожлантиришнинг салбий ва ижобий жиҳатларига баҳо бериш ҳамда

прогноз қилиш ***малакасига эга бўлиши керак***

- ташкилотда инсон ресурсларидан фойдаланишни режалаштиришни;
- инсон ресурсларидан самарали фойдаланишни ҳисоблаш ва бошқаришни;
- инсон ресурсларини сифат жиҳатидан ривожлантиришни;
- ходимларни ишга ёллаш, фойдаланиш ва ишдан бўшатишни шартномавий тартибга солишни ***билиши ва улардан фойдалана олиши;***
- ходимларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва лавозимларга бириктириш;
- инсон ресурсларини ривожлантиришнинг замонавий концепцияларини ишлаб чиқиш ***кўникмаларига эга бўлиши керак***

4. VI. Таълим технологиялари ва методлари:

- маърузалар;
- интерфаол кейс-стадилар;
- амалий машғулотлар
- гуруҳларда ишлаш;
- тақдимотларни қилиш;
- индивидуал лойиҳалар;
- жамоа бўлиб ишлаш ва ҳимоя қилиш учун лойиҳалар.

5. VII. Кредитларни олиш учун талаблар:

Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри акс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралик назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.

6. Асосий адабиётлар

1. Abdurahmonov Q.X., Xolmo'minov Sh.R., Xayitov A.B., Akbarov A.M. “Personalni boshqarish”. Darslik. - T.: TDIU, 2013.- 294 b.
2. Abdurahmonov Q.X., Xolmo'minov Sh.R., Zokirova N.Q., Irmatova A.B. “Personalni boshqarish”. Darslik. - T.: “Iqtisodiyot”, 2011- 580 b.
3.Абдурхмонов Қ.Х. “Инсон тараққиёти”. Дарслик.-Т.: “Фан ва технология”, 2013 476 б
4.Алавердов, А.Р. Управление человеческими ресурсами организации : учебник / А.Р. Алавердов. - 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Университет «Синергия», 2017. - 681 с. : ил., табл.
5.Армстронг, М. Практика управления человеческими ресурсами Текст учебник для слушателей по программе "Мастерделового администрирования" М. Армстронг;пер. с англ. под ред. С. К. Мордовина. 10-е изд. -СПб. идр.:Питер, 2012. -846с. ил.
6.Кибанов, А. Я. Управление персоналом организации:стратегия, маркетинг, интернационализация Текст учеб. пособие для вузов по специальностям "Менеджмен торг." и"Упр. персоналом" А. Я. Кибанов, И. Б. Дуракова ;Гос. ун-тупр., Воронеж. гос. ун-т. -М.:ИНФРА-М, 2014. - 299, с. ил.
7.Концепции управления человеческими ресурсами : учебное пособие / С.А. Шапиро, Е.К. Самраилова, О.В. Баландина, А.Б. Вешкурова. – М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2015. - 343 с. : ил., табл.

Қўшимча адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2017 йил 7 февралдаги “2017-2021-йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҲАРАКАТЛАР СТРАТЕГИЯСИ” тўғрисидаги ПФ-4947-сонли Фармони
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий мажлисга Мурожаатномаси (“Халқ сўзи” газетаси 2020 йил 24 январь)
3. Мирзиёев, Шавкат Миромонович. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ /Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. - 56 б.
4. Мирзиёев, Шавкат Миромонович.Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза. 2017 йил 14 январь /Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. - 104 б.
5. Управление человеческими ресурсами: учебное пособие / Под ред. Руденко А.М.. - Рн/Д: Феникс, 2018. - 320 с.
6. Абляев, С.В. Управление человеческими ресурсами на основе компьютерных технологий / С.В. Абляев. - М.: Финансы и статистика, 2006. - 176 с.
7. Алавердов, А.Р. Управление человеческими ресурсами организации: Учебник / - М.: МФПУ Синергия, 2012. - 656 с.
8. Горелов Н. А., Круглов Д. В., Мельников О. Н. Управление человеческими ресурсами: современный подход/ - М.: Издательство Юрайт 2016 .-271 с
9. Асалиев, А.М. Экономика и управление человеческими ресурсами: Учебное пособие / А.М. Асалиев, Г.Г. Вукович, Т.Г. Строителева. - М.: Инфра-М, 2017. - 240 с.

Ахборот манбаалари

10. www.gov.uz – Ўзбекистон Республикаси хукумат портали.
11. www.lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси.
12. www.tradingeconomics.com – экономические показатели